



Det är antagligen Sveriges till ytan minsta segelsällskap - och med en aktivitet som tillhör de mer speciella. Segling har besökt Mälärhöjdens Kanot Sällskap - unikt centrum för huvudstadens Laserseglare. Men det krävs karta och kompass för att hitta dit.

Av Bengt Jörnstedt

DET ÄR ONSDAG KVÄLL I JUNI OCH DÅ ÄR det också onsdagssegling hos Mälärhöjdens Kanot Sällskap. En begivenhet, har jag fått höra, för här i Stockholms västra utkant samlas varje vecka ett fyrtiotal Laserjollar för lite lagom lättäm kappsegling. Nog så allvarligt, med andra ord.

En del kommer från Ålsten på norra sidan fjärden, man möts på halva vägen och kör ett gemensamt race. Här går farleden till Drottningholm och Mariefred, och emellanåt tuffar ångbåten förbi och tjuer med sin vissla.

Det som pågår här är en bit av det tysta Seglarsverige.

Det är så 'tyst' att det är problem bara att hitta dit. Mälärhöjden är precis vad det ger

sig ut för att vara; det är högt, en vidsträckt bergknalle som är en förlängning av granithöjderna utmed Söder Mälarstrand och Stadsgårdskajen längre österut, inne i stan. Och på branten ner mot Mälaren slingrar sig smala gator kantade av gamla snickarglädjevillor, tätt sammanpackade på små, små tomter.

Här någonstans ska det ligga, Mälarhöjdens Kanot Sällskap.

Klubben har faktiskt en konkret gatuadress: Pettersbergsvägen 54. Hur det nu går till... Hur kan ett helt segelsällskap rymmas mellan nr 52 och 56 på en tättbebyggd villagata?

Den smala Pettersbergsvägen går bara några tiotal meter ovanför strandkanten, med villor mellan vägen och vattnet. Jag kör förbi hela 50-talet utan att se skymten av något som liknar ett segelsällskap. Bara gamla träkåkar. Någonstans vid 70 vänder jag med visst besvär bilen, och kring 60 på väg tillbaka samlar jag mod och frågar en trädgårdsarbetande villaägare:

- Säg... hrrm... finns det möjligen en båtklubb här i närheten..?

Frågan känns så korkad att jag nästan tvekar att ställa den, det där med adressen jag fått måste vara ett misstag.

Inte alls.

- Jodå, fortsatt femtio meter till, blir svaret.

Minsann...

Och se, där har vi något! Mellan ett litet hus och trädens lövverk skymtar jag faktiskt något vitt som fladdrar i vinden - ett Lasersegel. Och visst, där sticker det ju ut en betongponton i vattnet - med Laserjollar på.

Jag har, lätt förundrad, hittat Mälarhöjdens Kanot Sällskap.

Direkt från jobbet

Men det här med kanoter var ett tag sedan nu. Redan på 70-talet började de ersättas med enkla allemansbåten Laser och sedan många år är det bara den som gäller.

- Vi väljer att bara ha Laser, säger Christer Ljunggren, en av dem som engagerat sig aktivt i klubbens verksamhet. - Vi väljer bort andra båtar, vi har inte plats för det.

Förvisso. MKS måste vara landets till ytan särklassigt minsta segelsällskap. Tomten är nog inte större än en tennisplan, varav hälften är bergsbrant med klubbhuset insprängt och hälften är själva varvsplan. Här ligger jollarna staplade i fack fyra på varandra. Det finns en sjösättningsramp, och så en mindre, grusad yta där det går att vända sig om och lite, men inte mycket, till.

Men full fart är det. Seglarna har börjat anlända och förbereder kvällens drabbning. En del, som Bengt Schaurek, kommer tidigt från jobbet.

- Man måste ladda lite, komma i tid och gå här och sparka på båten, säger han.

Det nyrenoverade klubbhuset har just blivit färdigt med omklädningsrum, dusch och bastu, och med lämpliga seglarkläder på kroppen är det bara att plocka fram riggen ur mastskjulet och sticka ut på böljan.

- Det går så lätt, säger Christer Ljunggren. - Seglet är upprullat på masten, det är bara att stoppa i lattorna och åka.

Det är det som är meningen med hela verksamheten. Det ska vara enkelt och lättillgängligt. Bo Sternå, RJ 85-seglare som sadlat om, tillhör de regelbundna onsdagsseglarna:

- Med kölbåten skulle man ta ledigt halva fredan för att sticka ut i skärgården och kappsegla över helgen. Hemma igen på söndag kväll var man helt slut. Nu kan jag jobba hela dan, rigga på tio minuter, segla, gå i mål vid bryggan och dra upp båten. Och vara hemma vid halv nio.

Varje vecka från början av maj till oktober kör MKS sina onsdagsseglingar, hela som maren rakt igenom. Under julisemestern kommer 10-15 båtar, men på för- och eftersäsong är det regelbundet tre gånger så många som ställer upp. Den kväll Segling dyker upp oanmäld är det 37 Laserjollar på startlinjen, rekordet är 45! Satsningen på suveränt enkla Lasern är förstas anledningen till framgången. Den första båten kom

till klubben när Pelle Ek köpte en Laser 1975. Han och Christer Ljunggren seglade på den tiden OK-jolle, senare Soling med Valter Saaristu, en besättning som höll landslagsklass. Det är fler seglare av, den kalibern som är med idag, de vill fortsätta jollesegla men på ett avspänt sätt.

Bengt Schaurek är en av dem. Han började en gång med OK och Laser, men har under en 25-årig 'mellanperiod' havskappseglat framgångsrikt och seglar nu på senare år Drake med Per Skoglund, chef för riggföretaget Benn's. Men sedan ett par säsonger tillbaka har cirkeln slutits; det är Laser och onsdagsseglingarna på MKS som skänker seglingsglädje mitt i vardagen.

- Nu är jag tillbaka i det genuina hantverket jolle. Man måste få göra något man tycker är riktigt roligt!

Bengt Schaurek kom till MKS för tre år sedan. Han pratade med kompisar i sin gamla klubb i Hässelby och kom fram till att det var Laser som gällde. Därifrån var steget inte långt till en kontakt med MKS på andra sidan farleden, och på den vägen är det.

- Men många i MKS har seglat jolle hela tiden och aldrig släppt det, påpekar Bengt.

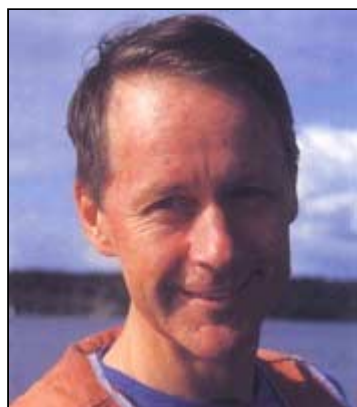
Som t ex gamla 505-essen Ebbe Rosén och Olle Wenrup, båda nyss fyllda 50 men fortfarande aktiva. Mer seriöst i Fiven, bara på skoj med Lasern. För bara några år sedan tog de silver på 505-VM, i sommar är de med igen när världsmästerskapet går i Malmö. Träningen med Fiven är ofta ensam och omständlig, man ska iväg nånstans med trailern och har ett avlägset mål man siktar på. Med Lasern på 54:an är det bara att hoppa i båten och segla.

- Det här har pågått i många år, berättar Ebbe Rosén. - Det är framför allt en social möjlighet att få träffas mitt i veckan, segla och ha kul. Man får kontakt med många andra seglare, det är hög aktivitet, och det drar.



Bengt Schaurek lämnar jobbet halv fyra på onsdagar och sticker till Mälärhöjden.

- Det gör jag alltid i den mån privatliv och arbete tillåter, säger han. Bengt driver en mekanisk verkstad, som bl a medverkat vid konstruktionen av den maskin för att limma segel som tagits fram av Royal Sails.



Ebbe Rosén är en av världens ledande 505-seglare. När han ska koppla av är det onsdagar med Lasern som gäller.



Christer Ljunggren har suttit i styrelsen för MKS i många år. Med ryggproblem fick han nöja sig med en plats i fölgebåten när Segling var på besök. Men hellre det än att missa en onsdagskväll på Pettersbergsvägen 54.



Bo Sternå tyckte det blev lite tråkigt att slussa ut med kölbåten varje helg. Laserseglandet på 54:an är suveränt enkelt och stillar tävlingshungern - men ett litet skärgårdshugg kan förnimmas emellanåt, det medger han.



Mast och segel är bara att hämta ut ur skjulet, sedan är det klart för sjösättning och kappsegling.



Dags för första rundning - kryssmärket ligger precis utanför höger bildkant - och det kör ihop sig när babordsbåtarna ångar in och försöker hitta ett hål i styrbordsväggen. Utanför bild är ytterligare ett 30-tal jollar på ingång...

Grindstart, mål vid bryggan

En efter en lämnar Laserjollarna bryggan vid Pettersbergsvägen 54 och seglar norrut över fjärden. Från andra hållet strömmar små vita trianglar till, de kommer från Ålstens BS och man möts ungefär halvvägs.

Var banan ska ligga bestäms alltid ute på böljan, det beror på vinden. Klockan 18 ska det smälla, men något skott blir det inte; också på den här punkten sker verksamheten i det tysta, för det finns ju inget startfartyg. En seglare har lagt i en orange boj, den bildar en borte begränsning av startlinjen och rundningsmärke efter länsen. MKS

tillämpar grindstart och behöver ingen mer startboj.

Bengt Schaurek är hare den här kvällen, och när klockan slår sex ligger båtama prydligt uppradade och väntar på att han ska komma ångande för bidevind på babords hals. Laser efter Laser skotar hem och duckar bakom hans akter tills hela gänget är iväg på kryssen.

Konstigare än så behöver det ju inte vara.

Flottan zickzackar västerut mot en grön farledsprick. Spridningen blir stor, och i vanlig ordning blir kantbåtama förlorare. Men för all del, man vet ju aldrig här i Mälarens trånga sund - här kan allt hända, och inte sällan är kanten ens bästa vän.

- Ibland är det buskigt, men i vissa vindriktningar kan vi få otroliga seglingar, säger Christer Ljunggren.

Med ryggproblem måste han vila från seglandet, och vi följer Laserflottan från en snurrebåt. Vid kryssmärket blir det ketchupeffekt när båtarna forsar in från både babord och styrbord, och här blir det klar huggsexa när en del av de förra är väl heta på gröten. I det här läget sker verksamheten inte alldeles tyst; det smäller lite dovt i plasten och ironiska tråkningar varvas med mer mulna tillmälen. Den lättsamma inställningen till aftonens dans får regeldisciplinen att smälta bort som en sommarglass. På gott och ont - det finns ju faktiskt en allvarsam tävlingsnerv mitt i nöjet.

Efter ett par varv är fältet väl utspritt. Men med nästan 40 båtar blir det tätt och trångt i alla fall, det är kamp på alla plan. Skickligheten hos seglarna varierar i hög grad, här finns ju både gamla ess och färskare, mer rutinerade seglare.

- Man har olika vana, men alla kan tävla inom sina grupper, menar Christer.

Det är lite rostigt på sina håll, även i toppen. Inte minst vid lärundningen när det ska gippas och svängas och skotas och burkas i ett enda svep.

Ett gäng kajakpaddlare i ett tiotal farkoster ska igenom fältet, men avvaktar hänsynsfullt. Här finns en själarnas gemenskap; naturlig framdrivning, tyst och rent och fint.

Men en del av de paddlande ser fundersamt imponerade ut inför denna massiva demonstration av vad man kan göra med den fria vindens hjälp.

Målet ligger alltid inne vid MKS ponton brygga, och den sträckbogen är fruktad av alla; här intill Mälarhöjdens brant kan vinden bleka ur och ge gråa hår. Men det är en del av det enkla spel man ägnar sig åt och enda sättet att få en kontrollerad målgång utan målfartyg och bojutläggare. Ända fram till Lucia pågick kappseglandet hos MKS i höstas. Då hade förstås fallande kvällsmörker fått onsdagsseglingarna att bytas mot lördagar, men segla gjorde man varannan helg. Och njöt lite extra av den nya bastun.

Nyrenoverad utbrytare

MKS bildades 1946, som en utbrytare till Mälarhöjdens BK som skymtar på en udde en halv sjömil österut. För femtusen kronor köptes tomten på Pettersbergsvägen av Stockholms stad, och här huserar man fortfarande. Sällskapet har ett par hundra medlemmar, som vanligt med en aktiv, pådrivande kärna. Det senaste projektet är just avslutat, iordningställandet av klubbhuset. Hela kåken lyftes halvannan meter upp i luften - bygglov finns - varefter man grävde in sig en bit i sluttningen och byggde ett nytt bottenplan med alla omklädningsfaciliteter. Inklusivt en vår- och höstvärmande bastu.

En trappa upp, i den gamla lokalen, ligger klubbrummet, numera utökat med en runt gående veranda i tryckimpregnerat virke. En halv miljon har det kostat, och i vanlig ordning har klubbmedlemmarna gjort det mesta själva och kapat priser med kontakter.

Fastighetsskatt slipper man tack och lov betala eftersom anläggningen klassas som 'idrottsområde'.

Numera har MKS och anmodern MBK ett visst samarbete och driver en gemensam

segelarskola på för- och eftersäsongen. Från Stockholms kommun får man låna några Tvåkronor, som bara används till lediga skolbarn under sommarlovet och kan disponeras

fram till den 10 juni. Med dem kör man en uppskattad vuxenskola för damer. Under maj och juni ordnas också skola för de yngre med sju egna Optimistjollar, också de staplade på klubbens hyllor.

För att kunna ta emot gästande seglare står fyra låne-Lasers till förfogande, men då får man ringa och boka först. Totalt är det hela 45 Laserjollar som härbärgeras här på 54:an, hur det nu går till. Men några ligger förstås bättre än andra; att hamna högst upp i traven med fyra båtar drabbar de mindre flitiga seglarna.

- Vi är nog med att prioritera de som är aktiva, säger Christer Ljunggren. - Det här får inte bli en parkeringsplats.

Bo Sternå instämmer:

-Man måste segla, man får inte ha en hyllvärmare. Alla känner till de här reglerna, även om de är lite dolda. Men det gör att aktiviteten blir hög.

Flera av medlemmarna parkerar sina båtar hos Ålstens BS på landet mitt emot. Bor man ute i Bromma, eller som en till Uppsala utflyttad Lasersjäl, spar man en bra resväg på det viset. På MKS har man svårt att ta fler båtar, och samarbetet med Ålsten har varit en vinnare. På onsdagsseglingarna brukar ungefär en tredjedel av båtarna komma därifrån, och intresset för det seglarumgänget bara ökar.

- Det är världens sug, säger Christer.

När han flyttade till Mälarhöjden i slutet av 80-talet blev han snabbt aktiv i MKS. Där återfann han många av sina gamla seglarkompisar.

- Det är killar jag seglat OK mot i slutet av 60-talet.

Efter flera år med olika uppdrag i styrelsen är han nu vanlig medlem, och om bara ryggen säger ja istället för aj kan också han snart få ge sig ut med kompisarna på veckans stora nöje - onsdagsseglingen på Pettersbergsvägen 54.

RACE & CRUISING



Nr 1 2003

